

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“พุทฺธบูชา — บูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า, พุทธบูชา”

พุทฺธบูชา อ่านตามภาษาบาลีว่า พุด - ทะ - ปู - ชา มาจากคำว่า พุทฺธ (ผู้ทรงตรัสรู้ความจริง คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า) กับคำว่า บูชา (การบูชา, เคารพ, นอบน้อม) รวมกันเป็น พุทฺธบูชา แปลว่า บูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือแปลทับศัพท์ เป็น พุทธบูชา เป็นคำที่แสดงถึงความเกิดขึ้นเป็นไปของธรรมฝ่ายดีที่น้อมบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งถ้ากล่าวถึงการบูชาอย่างสูงสุดที่มีต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งกว่าการบูชาด้วยอามิส (วัตถุสิ่งของ) ใดๆ คือ การบูชาด้วยความเข้าใจพระธรรม เพราะเหตุว่า การฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง สะสมความเข้าใจ ถูกเห็นถูก น้อมประพฤติตามพระธรรม จนถึงการดับกิเลสตามลำดับขั้น เป็นการน้อมบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างสูงสุดตามพระประสงค์ จึงได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีถึงสี่แสนปี ไม่ใช่เพื่อที่จะรับดอกไม้เครื่องสักการบูชาต่างๆ แต่เพื่อที่จะทรงเกื้อกูลให้สัตว์โลกได้หมดจดจากกิเลสด้วยการน้อมประพฤติตามพระธรรม อันเนื่องมาจากได้ฟังคำจริงที่พระองค์ทรงแสดง

ข้อความในสมังควลลิสินี อรรถกถา ทีฆนิกาย มหาวรรค มหาปริณิพพานสูตร แสดงถึงความสำคัญของการบูชาที่สมควรแก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไว้ดังนี้ว่า

“จริงอยู่ ชื่อว่าอามิสบูชา(การบูชาด้วยวัตถุสิ่งของ)นั้น ไม่สามารถจะดำรงพระศาสนาแม้ในวันหนึ่งบ้าง แม้ชั่วดึกข้ายาคู (ชั่วดึก) ครั้งหนึ่งบ้าง จริงอยู่ วิหารพินแห่ง เช่น มหาวิหารเจดีย์พินเจดีย์ เช่นมหาเจดีย์ ก็ดำรงพระศาสนาไว้ไม่ได้ บุญผู้ใดทำไว้ก็เป็นของผู้นั้นผู้เดียว ส่วนสัมมาปฏิบัติ(การปฏิบัติโดยชอบ) ชื่อว่า เป็นการบูชาที่สมควรแก่พระตถาคต, เป็นความจริง ปฏิบัติบูชานั้นชื่อว่าดำรงอยู่แล้ว สามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ด้วย”

ประโยชน์ของการมีโอกาสได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง อยู่ที่ความเข้าใจถูกเห็นถูก เมื่อได้ฟังได้ศึกษา ไม่ว่าจากพระสูตรใดหรือข้อความใดในพระไตรปิฎกทั้งหมดในแต่ละครั้ง แม้จะเล็กน้อย ถ้ามีความเข้าใจที่ถูกต้อง ก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง พระธรรมที่ได้ยินได้ฟังได้ศึกษา ก็จะคอยกล่อมเกลาคิดใจให้น้อมไปในทางที่ถูกที่ควร เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมในชีวิตประจำวันขัดเกลากุศลธรรมซึ่งเป็นสภาพธรรมฝ่ายที่ไม่ดีที่ได้สะสมมาอย่างมาก และยาวนานในสังสารวัฏฏ์

พระบารมี (คุณความดีที่จะทำให้ถึงฝั่งของการดับกิเลส) ทั้งหมดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสะสมอบรมมา ตั้งแต่เริ่มตั้งความปรารถนาที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อครั้งที่ทรงเป็นพระโพธิสัตว์ ก็เพื่อที่จะได้ทรงตรัสรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง ซึ่งยากแสนยากที่จะรู้ได้ และเพื่อทรง

แสดงความจริงให้สัตว์โลกได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกตามพระองค์ด้วย จากที่สัตว์โลกมากไปด้วยกิเลส (เครื่องเศร้าหมองของจิต) มีความไม่รู้ ความติดข้อง และความเห็นผิด เป็นต้น ก็สามารถมีความเข้าใจถูกเห็นถูกจนกระทั่งดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ก็ทรงแสดงพระธรรมประกาศความจริง เป็นระยะเวลานานถึง ๔๕ พรรษา นับคำไม่ถ้วน ทั้งหมดทั้งปวงนั้น เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกในสภาพธรรมตามความเป็นจริงของผู้ที่เป็นสาวกหรือพุทธบริษัท

บุคคลผู้ที่มีความเข้าใจพระธรรม ได้รับประโยชน์จากพระธรรม ก็จะไม่ละเลยโอกาสของกุศลในชีวิตประจำวัน แม้การบูชา ก็เป็นกุศล เป็นความดี ไม่ได้มีข้อบังคับห้ามว่า ไม่ให้บูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยเครื่องสักการบูชาต่างๆ เพราะสามารถที่จะกระทำได้ เป็นกุศล เป็นความดี เพราะสำหรับผู้ที่เข้าใจพระธรรมแล้ว ไม่ใช่เพียงแค่นำบูชาด้วยเครื่องสักการบูชาต่างๆ เท่านั้น แต่ก็มี การฟังพระธรรมมีการศึกษาพระธรรมสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้นด้วย เพราะเข้าใจว่าการบูชาอย่างสูงสุด ก็จะต้องเป็นการบูชาด้วยการน้อมประพฤติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะอบรมเจริญปัญญา เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกในความเป็นจริงของสภาพธรรมยิ่งขึ้นไป ชัดเกลากิเลสของตนเอง ดังนั้น ในฐานะที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่จะทำให้เกิดการบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ดียิ่งนั้นจึงไม่มีทางอื่น นอกจากการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงแล้วน้อมประพฤติตามเพื่อชัดเจนเกลากิเลสของตนเอง เพราะฉะนั้นบูชาด้วยอย่างอื่น ก็ไม่มีค่าเท่ากับการบูชาด้วยความเห็นถูก ความเข้าใจถูก เพราะความเข้าใจถูกเห็นถูกนี้เอง จะเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลให้กุศลจิตเกิดขึ้นเจริญขึ้นจนกระทั่งสามารถดับกิเลสได้

อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือความเข้าใจถูกเห็นถูกของแต่ละคนเท่านั้นที่จะดำรงรักษาพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ดำรงมั่นคงสืบต่อไปได้ ผู้ที่ไม่เข้าใจพระธรรม ไม่สามารถที่จะดำรงรักษาพระพุทธศาสนาไว้ได้เลย มีแต่จะทำแต่สิ่งที่ผิดเป็นโทษเท่านั้น ซึ่งเป็นการทำลายพระพุทธศาสนา จากบุคคลผู้ที่อ้างตนว่าเป็นชาวพุทธ แต่ไม่ได้มีความเข้าใจอะไรเลย ดังนั้นความเข้าใจถูกเห็นถูกของผู้ที่ได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมตามที่พระองค์ทรงแสดงอย่างแท้จริงจึงสำคัญ ยุคนี้สมัยนี้ยังเป็นยุคที่พระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดำรงอยู่ บุคคลผู้ที่เป็นกัลยาณมิตรเผยแผ่พระธรรมตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงก็ยังมียุค จึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้ที่สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว เห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริงจะได้สะสมปัญญาเป็นที่พึ่งต่อไป จนกว่าจะถึงความสมบูรณ์พร้อมของปัญญาได้ในที่สุด เพราะการที่ปัญญามีมาก ก็จะต้องเริ่มจากการฟังพระธรรม สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก ไปทีละเล็กทีละน้อย ไม่ขาดการฟังพระธรรมเป็นปกติในชีวิตประจำวัน เพราะพระธรรมแต่ละคำที่แต่ละคนได้ยินได้ฟังนี้ มาจากการบำเพ็ญพระบารมีนานแสนนานของผู้ที่จะได้ทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ละคำคือพระมหากรุณาคุณตั้งแต่ครั้งทรงบำเพ็ญพระบารมีเป็นพระโพธิสัตว์จนกระทั่งได้ทรงตรัสรู้ ซึ่งมีค่ามากอย่างยิ่งสำหรับที่จะทำผู้ฟังผู้ศึกษาได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกตรงตามความเป็นจริง เกื้อกูลให้เกิดความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]